

Reforma podatkowa w Niemczech dotycząca przedsiębiorstw

Reforma podatkowa 2000 – postanowienia rządu niemieckiego i ustawa Bundesratu z dnia 14.07.2000

1. Podatek dochodowy.....	2
2. Spółki kapitałowe	3
3. Spółki osobowe.....	7
4. Inne finansowe środki reformy	8
5. Przykłady	9

Reforma podatkowa 2000 bazuje w znacznym stopniu na:

"Zalecenia Brühlera w sprawie reformy podatkowej dotyczącej przedsiębiorstw " z dnia 30.4.1999, na internecie dostępna pod adresem: <http://www.bundesfinanzministerium.de>

lub: <http://www.jarass.de>

Zalecenia zostały opracowane przez niezależną komisję do spraw reformy podatkowej dotyczącej przedsiębiorstw na początku 1999 roku.

1. PODATEK DOCHODOWY

Wcześniej ustalone nowe stawki podatku dochodowego które miały zacząć obowiązywać w Niemczech od 2002 roku mają zacząć obowiązywać już od roku 2001. Kwota wolna od opodatkowania oraz najniższa i najwyższa stopa podatkowa zostały w latach 2003 i 2005 obniżone.

Ponizsza tabela ilustruje główne zmiany w stawkach podatku dochodowego.

Tab. 1.1. Zmiany w stawkach podatku dochodowego w Niemczech			
	rok 2001	rok 2003	rok 2005
Kwota wolna od opodatkowania	14.093 DM zamiast 13.492 DM	14.525 DM	15.011
Najniższa stawka podatkowa	19,9 % zamiast 22,9 %	17 %	15 %
Najwyższa stawka podatkowa	48,5 % zamiast 51 %	47 %	42 %

Dla porównania, w Polsce podatkiem dochodowym od osób fizycznych opodatkowane są dochody osób fizycznych, w tym osób fizycznych będących współnikami spółek nie mających osobowości prawnej, osób prowadzących działalność wykonywaną osobiście oraz prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, w tym również dochód z wykonywania wolnego zawodu. Przychody opodatkowane są wg następującej skali:

Skala podatkowa w Polsce w 2000r.		
Podstawa obliczenia podatku w zł		Podatek wynosi
ponad	do	
	32.736	19% podstawy obliczenia minus kwota 436 zł 20 gr
32.736	65.472	5 783 zł 64 gr plus 30% nadwyżki ponad 32.736 zł
65.472		15 604 zł 44 gr plus 40% nadwyżki ponad 65.472 zł

2. SPÓŁKI KAPITAŁOWE

Spółki kapitałowe

Stawki podatkowe podatku dochodowego od osób prawnych w Niemczech zostały obniżone dla zatrzymanych (z 40%) i wypłaconych zysków (z 30%) na 25% (odtąd obowiązywać będzie jednolita stopa podatkowa dla zatrzymanych i wypłaconych zysków) .

System całościowego wliczania polegający na opodatkowaniu dywidendy w całej jej wysokości (dywidenda netto plus podatek dochodowy od osób prawnych w wysokości 30%), został zastąpiony systemem połowy dochodów: opodatkowanie dywidendy tylko do połowy jej wysokości (dywidenda netto bez wliczenia podatku dochodowego od osób prawnych).

Spółki osobowe

Reforma przewiduje następującą zmianę w opodatkowaniu spółek osobowych:

obniżenie podatku dochodowego o podatek przemysłowy w wysokości kwoty wynoszącej 180 % naliczonego podatku przemysłowego (co oznacza w praktyce, że przy wskaźniku municypalnym wynoszącym 360%, podatek dochodowy zostanie obniżony o połowę podatku przemysłowego).

2.1. Zmiana systemu: Rozliczenie całościowe przy podatku dochodowym od osób prawnych zostaje zastąpione systemem połowy dochodów

Od 1977r. w Niemczech problem podwójnego obciążenia podatkowego osób prawnych (opodatkowanie zysków na poziomie przedsiębiorstwa i wypłaconych zysków na poziomie udziałowców) zostaje rozwiązany poprzez system rozliczenia uwzględniający zapłacony podatek dochodowy od osób prawnych przy opodatkowaniu dywidendy na poziomie udziałowców.

Od początku roku 2001 zacznie obowiązywać system **połowy dochodów**, który zmniejsza opodatkowanie obu płaszczyzn jednocześnie. Stawka podatkowa podatku dochodowego od osób prawnych zostanie w tym względzie obniżona (z dotychczasowej 30% dla wypłaconych i 40% dla zatrzymanych zysków) do jednolitej stawki w wysokości 25%.

Dochody udziałowców podlegające opodatkowaniu z tytułu wypłaty zysków będą naliczane tylko od połowy dochodów. Dywidendy wypłacone innemu przedsiębiorstwu nie będą opodatkowane.

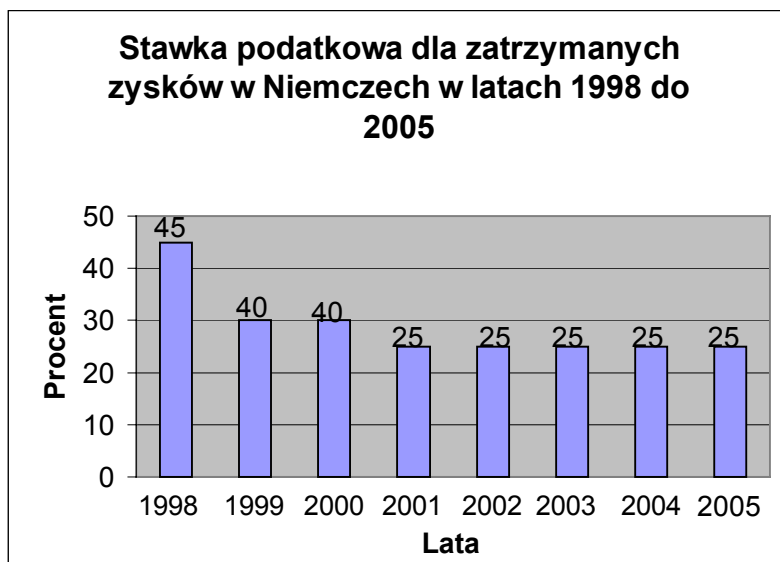
System połowy dochodów przewyższa w wielu aspektach system całościowego wliczania z następujących powodów:

- jest istotnie prostszy do zastosowania ponieważ rezygnuje z mechanizmu wliczania podatku w rozliczeniach pomiędzy obiema płaszczyznami,
- daje możliwość opodatkowania niezależnie od formy prawnej przedsiębiorstwa, ponieważ jest on również dopuszczony prawnie dla przedsiębiorstw nie posiadających osobowości prawnej.
- jest on w porównaniu z systemem całościowego wliczania bardziej odporny na zjawisko unikania podatków.
- jest neutralny w zakresie konkurencji i dlatego też zdolny do przystosowania się do europejskich norm ponieważ przełamuje dotychczasową tradycję podatkową.

Niemcy dzięki tej reformie podatkowej staną się krajem bardziej atrakcyjnym dla zagranicznych inwestorów.

2.2. Stawka podatkowa podatku dochodowego od osób prawnych

Stawka podatkowa podatku dochodowego od osób prawnych w Niemczech będzie wynosiła ostatecznie zarówno dla wypłaconych jak i zatrzymanych zysków 25%, przez co oczekuje się, że konkurencja gospodarki niemieckiej wzrośnie w istotny sposób. Ponieważ obniżka stopy podatkowej jest szczególnie znacząca w przypadku zysków zatrzymanych, zmiana stopy podatkowej wpłynie korzystnie na możliwości wewnętrznego finansowania firmy.

Dla porównania, w Polsce stawka podatkowa podatku dochodowego od osób prawnych wynosiła w 1999r. 34 % , a w 2000 roku wynosi 30%. Uchwalona 20 listopada 1999 r. Ustawa o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych przewiduje następującą obniżkę stawek podatkowych: w latach 2001-2002 do poziomu 28%, w 2003: 24% i 2004: 22%. Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym jest dochód osób prawnych, jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek nie mających osobowości prawnej oraz dochód tzw. podatkowych grup kapitałowych, bez względu na rodzaj źródeł przychodów, z jakich dochód ten został osiągnięty. W Polsce zatrzymane zyski w zasadzie nie podlegają opodatkowaniu.

2.3 Dochód z udziałów w zyskach osób prawnych

W celu uniknięcia kilkakrotnego opodatkowania, wypłaty dywidend pomiędzy przedsiębiorstwami posiadającymi osobowość prawną od roku 2002 nie będą opodatkowane (ogólne zwolnienie dywidend). Granica minimalnego udziału ani minimalnego czasu posiadania nie będzie uwzględniona. Do 2001 roku obowiązują w Niemczech dotychczasowe regulacje, które stanowią, że dywidenda wypłacona przez jedno przedsiębiorstwo drugiemu jest zwolniona od podatku tylko w przypadku kwalifikowanej większości posiadanych udziałów/akcji (15-25%) i gdy udziały/akcje są w posiadaniu tegoż przedsiębiorstwa przez co najmniej jeden rok.

W Polsce w przypadku osób prawnych podatek dochodowy od dochodów z dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest ustalony w wysokości 20 procent uzyskanego przychodu. Dochody

spółek wchodzących w skład podatkowej grupy kapitałowej uzyskane z dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w spółkach tworzących tę grupę, są zwolnione od tego podatku. Kwotę podatku uiszczonego od otrzymanych dywidend i innych przychodów z tytułu udziałów w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odlicza się od kwoty obliczonego podatku dochodowego od osób prawnych. W przypadku osób fizycznych podatek dochodowy od dochodów z dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustalony jest w wysokości 20 procent uzyskanego przychodu. Dochodu tego nie łączy się z dochodami z innych źródeł i pobiera się od nich podatek w formie ryczału.

2.3 Zyski z zagranicy

Dywidendy z zagranicy będą traktowane tak samo jak krajowe, chyba że umowa w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu zawarta z krajem miejsca siedziby lub zarządu stanowi inaczej. W przypadku dywidend pochodzących z zagranicznych kapitałowych spółek holdingowych stosuje się stawkę 38% (25% podatek dochodowy od osób prawnych plus 13% podatek przemysłowy), przy uwzględnieniu uiszczonego podatku zapłaconego za granicą.

Dywidendy wypłacone osobom fizycznym będą podlegać systemowi połowy dochodów.

Transfery zysków pomiędzy niemieckimi filiami zagranicznego przedsiębiorstwa a filią główną nie podlegają żadnym szczególnym rozporządzeniom (np. rozporządzeniom dotyczącym fikcji wypłaty zysków w przypadku przerzucania kosztów czy dotyczącym ustalania podatku dochodowego od dochodów danej filii) ponieważ taka forma działalności z zasady przeciwstawia się prawu.

W Polsce dochody z dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych nie mających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej siedziby lub zarządu, opodatkowane są w wysokości 20 procent przychodu, chyba że umowa w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu zawarta z krajem miejsca siedziby lub zarządu podatnika stanowi inaczej.

W Polsce odnośnie zjawiska unikania podatków poprzez transfery zysków przyjęto rozwiązanie oparte na podstawie opracowanego przez OECD w 1995 roku „Transfer Pricing Report”, i tak jeżeli podatnik podatku dochodowego mający siedzibę (zarząd) lub miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bierze udział bezpośrednio lub pośrednio w zarządzaniu przedsiębiorstwem położonym za granicą lub w jego kontroli albo posiada udział w kapitale tego przedsiębiorstwa i jeżeli w wyniku takich powiązań zostaną ustalone lub narzucone warunki różniące się od warunków, które ustaliłyby między sobą niezależne podmioty, i w wyniku tego podmiot nie wykazuje dochodów albo wykazuje dochody niższe od tych, jakich należałoby oczekiwać, gdyby wymienione powiązania nie istniały – dochody danego podmiotu oraz należny podatek określa się bez uwzględnienia warunków wynikających z tych powiązań, stosując następujące metody: porównywalnej ceny nie kontrolowanej, ceny odsprzedaży lub rozsądnej marży.

2.5. Zyski ze sprzedaży udziałów

W Niemczech zyski ze sprzedaży udziałów, które jedna spółka kapitałowa posiada w drugiej spółce kapitałowej, od roku 2002 nie będą podlegać opodatkowaniu, pod warunkiem, że są w posiadaniu przedsiębiorstwa przez co najmniej 1 rok.

W Polsce dochody ze sprzedaży udziałów lub akcji podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

2.6. Reguły przejściowe

Na czas zmiany systemu zostały wprowadzone reguły przejściowe, które zabezpieczą w głównych zarysach zatrzymane przez przedsiębiorstwa należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Przedsiębiorstwa które zapłaciły w przeszłości podatek dochodowy od osób prawnych wyższy niż 30% dla zatrzymanych zysków otrzymają zwrot różnicy pod warunkiem jeżeli wypłacą równowartość zatrzymanych zysków w przeciągu 10 lat.

2.7. Opodatkowanie dywidend według ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

Dochody z udziałów w zyskach osób prawnych będą opodatkowane na płaszczyźnie udziałowców tylko w wysokości połowy dochodów (po odliczeniu kosztów uzyskania przychodów). Dla tych dochodów podwaja się przez to działanie dopuszczalnej kwoty wolnej od opodatkowania dla zysków kapitałowych (w Niemczech kwota ta wynosi 3000 DM).

3. SPÓŁKI OSOBOWE

Założeniem reformy było, aby objąć swoim zasięgiem w równym stopniu zarówno małe pojedyncze przedsiębiorstwa jak i te średnie i duże.

Reforma przewiduje obniżkę podatku dochodowego o podatek przemysłowy dla spółek osobowych.

3.1. Obniżka podatku dochodowego o podatek przemysłowy

Wysokość podatku dochodowego zostanie obniżona poprzez wliczenie ryczałtem podatku przemysłowego. Obniżka będzie wynosić 180 % kwoty naliczonego podatku przemysłowego. Ustalenie dochodu podlegającego opodatkowaniu pozostaje jak dotychczas i tak, podatek przemysłowy można dalej odliczyć jako wydatki zakładowe. W rezultacie, przedsiębiorca przy wskaźniku municypalnym 360 procent w wyniku wliczenia podatku przemysłowego i odliczenia podatku przemysłowego jako wydatków zakładowych zostanie odciążony całkowicie z podatku przemysłowego.

Forma ryczałtowa ma kilka zalet: jest prosta do zastosowania dla administracji finansowej a dla przedsiębiorstw i ich doradców podatkowych oznacza ona brak dodatkowych kosztów rozliczenia.

Obniżka podatku dochodowego poprzez wliczenie w formie ryczałtu obciążenia podatkiem przemysłowym oddziałuje w niektórych przypadkach jako całkowite odciążenie z płacenia podatku przemysłowego. Ta obniżka jest przede wszystkim korzystna dla takich przedsiębiorstw, które zlokalizowane są w gminach o niskiej stopie podatkowej podatku przemysłowego, a więc szczególnie w gminach nowych landów (byłe NRD). Ponadto, owe gminy zostaną odciążone dodatkowo w wyniku wielostopniowej, do roku 2005, obniżki stawki podatku dochodowego (najniższa stopa podatkowa ma wynieść 15 procent a najwyższa 42 procent, jak również podwyżki kwoty wolnej od opodatkowania, która zostaje podwyższona do wysokości 15 000 DM).

W sytuacji sprzedaży przedsiębiorstwa lub zaprzestania działalności gospodarczej przez osobę fizyczną (np. w wyniku przejścia na emeryturę) zyski ze sprzedaży przedsiębiorstwa będą opodatkowane raz w życiu danego przedsiębiorcy z zastosowaniem połowy przeciętnej stawki podatkowej podatku dochodowego. Ponadto, w takiej sytuacji, obowiązuje również kwota wolna od opodatkowania, której wysokość wzrośnie z 60 000 do 100 000 DM.

4. INNE FINANSOWE ŚRODKI REFORMY

Jednym z istotniejszych zmian, jakie wprowadza obecna reforma, jest ograniczenie odpisów amortyzacyjnych. Przy degresywnej amortyzacji stopa amortyzacji odpisów spadnie dla dóbr ruchomych z 30 procent na 20 procent. Ten zabieg będzie odczuwalny szczególnie w przypadku przedsiębiorstw z wysokim udziałem inwestycji i wysokimi zyskami. Jednak takie przedsiębiorstwa zyskają z drugiej strony przez stałą i znaczną obniżkę stawki podatkowej.

Przy obniżce stopy amortyzacji dla budynków zakładowych z 4 na 3 procent, czas odpisów amortyzacyjnych zbliży się do rzeczywistego czasu użytkowania tego budynku.

Ponadto zmiana systemu przy regulacjach dotyczących podatku dochodowego od osób prawnych pociąga za sobą konieczność wprowadzenia regulacji w celu uniknięcia niepożądanych zmian w postaci prawnej przedsiębiorstw. W tym celu granica udziałów dla znaczących udziałów spadnie z 10 procent na 1 procent, która to granica będzie również obowiązywać przy opodatkowaniu sprzedaży udziałów lub akcji. Dotychczas obowiązujące regulacje finansowania przedsiębiorstwa poprzez kredyty lub gwarancje członków przedsiębiorstwa (§ 8 a Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych) zostaną ujęte surowiej.

Specjalne odliczenia i ulgi podatkowe w celu wspierania małych i średnich przedsiębiorstw zostały zachowane, przewidują one możliwość odpisu ulgi inwestycyjnej w wysokości 40% przewidywanej wartości inwestycji, maksymalnie jednak do wartości 300 000 DM.

Szacuje się, że w roku 2005 całkowite odciążenie podatkowe w wyniku reformy osiągnie wartość 60 mld DM.

Trzeba jednak zwrócić uwagę na różnicę pod względem ekonomicznym skutków środków fiskalnych reformy i innych środków finansowych reformy. Obniżka stopy podatkowej oznacza trwałe odciążenie, które często z rosnącą tendencją rok po roku będzie się powtarzać, podczas gdy inne środki finansowe reformy, szczególnie w przypadku ograniczenia odpisów amortyzacyjnych, przeważnie nie oznaczają mniejszego obciążenia podatkowego, ale często prowadzą jedynie do czasowego jeszcze większego obciążenia na początku okresu odpisów amortyzacyjnych. Całkowita wartość odpisów nie zmienia się, nadal pozostaje w wysokości 100%. Odpisy amortyzacyjne pod względem podatkowym będą tylko czasowo przesunięte i ogólnie również lepiej dopasowane do rzeczywistego okresu zużycia dóbr ekonomicznych.

5. PRZYKŁADY

Przykład 1. Rezultaty reformy podatkowej dla przedsiębiorstw posiadających osobowość prawną.

Osoby prawne

Zysk brutto	120 EURO
Podatek przemysłowy 16.67%	- 20
Zysk netto po odliczeniu podatku przemysłowego	100

1. Stary system

1a. Cały zysk netto po odliczeniu podatku przemysłowego zostaje zatrzymany

Podatek dochodowy od osób prawnych według stopy podatkowej 40 % ze 100	- 40
--	------

Pozostały zysk netto po opodatkowaniu	60
---------------------------------------	----

1b. Cały zysk netto po opodatkowaniu jest wypłacony jako dywidenda

Podatek od wypłaconej dywidendy według stawki 30% ze 100	- 30
--	------

Dywidenda netto	70
-----------------	----

Podatek dochodowy od osób fizycznych wg starej stawki – max. 51%	51
--	----

Minus zapłacony podatek od wypłaconej dywidendy	- 30
---	------

Pozostały podatek dochodowy od osób fizycznych	21
--	----

Dywidenda netto po opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych i osób fizycznych	49
--	----

2. Nowy system

2a. Nowa stopa podatkowa podatku dochodowego od osób prawnych 25% ze 100	-25
---	-----

Zatrzymany zysk netto po opodatkowaniu niezależnie czy zysk netto po opodatkowaniu zostaje zatrzymany czy wypłacony jako dywidenda	75 (+15 !)
--	------------

2b. Jeżeli zyski wypłacone są jako dywidenda

Dywidenda netto	75
-----------------	----

Podatek dochodowy od osób fizycznych, maksymalna nowa stawka 42%, tylko połowa dochodu z dywidendy netto kształtuje podstawę opodatkowania	16
--	----

45% z $75/2 = 16$

Dywidenda netto po opodatkowaniu	59 (+10 !)
----------------------------------	------------

Przykład 2. Rezultaty reformy podatkowej dla przedsiębiorstw nie posiadających osobowości prawnej.

Spółki nie posiadające osobowości prawnej

Zysk brutto	120 EURO
Podatek przemysłowy 16,67%	-20
Zysk netto po opodatkowaniu podatkiem przemysłowym	100

3. Stary system opodatkowania spółek nie posiadających osobowości prawnej

Podatek dochodowy od osób fizycznych max. 51% ze 100	- 51
Zysk netto po opodatkowaniu	49

4. Nowy system opodatkowania spółek nie posiadających osobowości prawnej

Obniżka podatku dochodowego o podatek przemysłowy	
Podatek dochodowy od osób fizycznych max. 42% ze 100	- 42
Ulga podatkowa w zakresie podatku przemysłowego $180\% / 400\% * 17$	+ 8
Zysk netto po opodatkowaniu	66 (+17!)

Obliczenie podatku przemysłowego

Federalna podstawowa stopa podatkowa podatku przemysłowego – 5%,

Przeciętny wskaźnik municypalny – 400%,

Kwota podatku przemysłowego może być odliczona z jego własnej podstawy opodatkowania:

Podatek przemysłowy = $5\% * 400\% * (\text{Zysk} - \text{Podatek przemysłowy})$

Stopa podatkowa podatku przemysłowego = $5\% * 400\% / (100\% + 5\% * 400\%) = 16,67\%$ zysku

Obliczenie ulgi podatkowej w zakresie podatku przemysłowego = $180\% / \text{wskaźnik municypalny} * \text{podatek przemysłowy}$

Przykład 3. Amortyzacja wg starego i nowego systemu.

Założenie: wartość początkowa książki = 100, czas amortyzacji – 10 lat, stawka amortyzacji = 20%, przy odpisach liniowych 10% rocznie.

Rok	Stary system 30%		Nowy system 20%		Stary i nowy liniowy	
	Wartość odpisu	Wartość książki	Wartość odpisu	Wartość książki	Wartość odpisu	Wartość książki
1	30% ze 100=30	70	20% ze 100=20	80	10% ze 100=10	90
2	30% z 70=21	49	20% z 80=16	64	10% ze 100=10	80
3	30% z 49=15	34	20% z 64=13	51	10% ze 100=10	70
4	30% z 34=10	24	20% z 51=10	41	10% ze 100=10	60
5	10% z 100=10	14	20% z 41=8	33	10% ze 100=10	50
6	10% ze 100=10	4	20% z 33=7	26	10% ze 100=10	40
7	Reszta 4	0	26/4=6,5	19,5	10% ze 100=10	30
8			26/4=6,5	13	10% ze 100=10	20
9			26/4=6,5	6,5	10% ze 100=10	10
10			26/4=6,5	0	10% ze 100=10	0

Przedsiębiorstwo może przejść z degressywnej amortyzacji do liniowej w dowolnym roku, wówczas pozostała wartość odpisu jest rozłożona w równych ratach przez kolejne lata.

This research was undertaken with support from the European Union's Phare ACE Programme 1997. The content of the publication is the sole responsibility of the author and it in no way represents the views of the Commission or its services.